

Naam: Meldcode vermoedens huiselijk geweld
en ouder-/kindermishandeling versie 4.0
vastgesteld 14-12-2017 Door RvB
evaluatie 01-12-2018 Door RvB

Meldcode/Werkwijze bij (vermoedens van) huiselijk geweld, kindermishandeling en ouderenmishandeling bij SZZ

Doel

Richtlijn voor handelen bij (vermoedens van) huiselijk geweld, ouderenmishandeling of kindermishandeling.

Begrip

Deze meldcode is opgesteld in navolging van de Wet verplichte meldcode, waarin gesproken wordt over huiselijk geweld en kindermishandeling. Voor de begrippen huiselijk geweld en kindermishandeling is aansluiting gezocht bij de eenduidige begripsomschrijvingen in respectievelijk de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, artikel 1.1.1. en de Jeugdwet, artikel 1.1. Daarbij geldt dat het ook als een vorm van kindermishandeling wordt gezien als een kind getuige is van huiselijk geweld tussen zijn ouders of tussen andere huisgenoten. Dit geldt ook voor emotionele onveiligheid en of verwaarlozing. Onder de begripsomschrijving van huiselijk geweld vallen naast (ex-)partnergeweld nadrukkelijk ook huwelijksdwang, eengerelateerd geweld, vrouwelijke genitale verminking, ouderenmishandeling (door bijvoorbeeld de overbelaste mantelzorg of verzorger) (fysiek, mentaal en financieel misbruik), geweld tegen ouders en seksueel geweld. Wanneer in dit document huiselijk geweld en/of kindermishandeling genoemd wordt, vallen daar expliciet ook deze vormen van geweld in afhankelijkheidsrelaties onder.

Acute onveiligheid: betekent dat een persoon in direct fysiek gevaar verkeert, dat dienst veiligheid de komende dagen niet gegarandeerd is en dat direct bescherming nodig is.

Structurele onveiligheid: betekent dat in gezinnen of huishoudens sprake is van zich herhalende of voortdurende onveilige gebeurtenissen en situaties.

Inleiding

In Nederland zijn naar schatting jaarlijks zo'n 200.000 ouderen van boven de 65 slachtoffer van mishandeling (Rijksoverheid, 2017). Het kan ook gaan om financieel misbruik van ouderen. Naar schatting zijn zo'n 119.000 kinderen per jaar het slachtoffer van mishandeling (Nederlands Jeugdinstituut, 2017). Van alle vrouwen en mannen tussen de achttien en zeventig jaar is ruim 9% ooit slachtoffer is geweest van huiselijk geweld (Movisie, 2014). De omvang van deze problematiek is dermate groot, dat het van belang is dat iedere organisatie signalen serieus oppakt en meldt.

De nieuwe minimumeis die volgens de wetwijziging per 1 januari 2019 van kracht zal worden, vereist een meldcode met afwegingskader (NJI, 2017). Bovendien zal naast de professional die een melding doet in dit kader, door Veilig Thuis de afweging gemaakt worden wat de gewenste manier van handelen is.

Een aandachtsfunctionaris (NJI, 2017): is binnen de nieuwe norm geen verplichting, maar is wel degelijk van meerwaarde voor de organisatie. De functionaris kan helpen bij de implementatie van de meldcode en kan ondersteunen bij het uitvoeren hiervan. Denk na binnen uw organisatie wie deze rol kan vervullen. Voor algemeen advies kan altijd contact opgenomen worden met de regiocoördinator van SZZ.

Overzicht nieuwe werkwijze meldcode met afwegingskader:

Werkwijze

Stap 1

Beschikbaar stellen van de meldcode aan alle medewerkers binnen uw organisatie (bijlage 1 en 2)

In kaart brengen van signalen

Als een medewerker signalen opvangt van huiselijk geweld of kindermishandeling, draagt hij/zij er zorg voor dat deze signalen vastgelegd worden in het cliëntdossier via de beheerder van het betreffende dossier. Indien de medewerker zelf niet eindverantwoordelijk is voor de geleverde zorg, meldt hij/zij de signalen aan de eindverantwoordelijke. De eindverantwoordelijke op de boerderij is verantwoordelijk voor de vervolgstappen en de juiste registratie daarvan.

In het dossier worden vastgelegd

- signalen van huiselijk geweld, ouderenmishandeling of kindermishandeling
- (de uitkomsten van) de gesprekken die hij/zij over de signalen voert
- de stappen die hij/zij zet en de besluiten die hij/zij neemt
- ook de gegevens die de signalen weerspreken worden vastgelegd.

Ter ondersteuning van dossiervorming is een Werkblad Meldcode beschikbaar via SZZ (bijlage 3).

Tips bij het vastleggen

- houd feiten en signalen uit elkaar

Naam: Meldcode vermoedens huiselijk geweld
en ouder-/kindermishandeling versie 4.0
vastgesteld 14-12-2017 Door RvB
evaluatie 01-12-2018 Door RvB

- vermeld de status van hypothesen en veronderstellingen
- vermeld de bron als er informatie wordt vastgelegd die afkomstig is van een ander.

Doe tevens de Kindcheck: zijn er meerdere kinderen in het gezin die onder verantwoordelijkheid van de (disfunctionerende) ouder valt?

Ga tevens na of er andere zorginstanties betrokken zijn bij het gezin/het kind. De regiocoördinator van SZZ kan ook worden benaderd voor collegiale consultatie.

Stap 2

Collegiale consultatie en zo nodig raadplegen van Veilig Thuis

Om de signalen die in kaart zijn gebracht goed te kunnen duiden, is overleg noodzakelijk met een collega en zo nodig met een deskundige van Veilig Thuis. Veilig Thuis is de organisatie voor advies en melding van mishandeling en geweld. Ook voor melding over schadelijke traditionele praktijken kunt u terecht bij Veilig Thuis.

Contact kan worden gezocht met Veilig Thuis voor advies via telefoonnummer **0800 - 2000**. Voor zorgprofessionals is een direct nummer beschikbaar: **013 - 751 67 89**

Stap 3

Gesprek met de cliënt

Na het adviesgesprek met een collega of Veilig Thuis, volgt een gesprek met de cliënt (of met zijn/haar wettelijke vertegenwoordiger).

Leg omwille van de openheid zo snel mogelijk contact met de cliënt (of met zijn/haar wettelijke vertegenwoordiger) om de signalen te bespreken.

Indien het vermoeden door het gesprek wordt weggenomen, dan zijn de volgende stappen niet nodig.

In het gesprek met de cliënt (of met zijn/haar wettelijke vertegenwoordiger) gaat het er om dat de eindverantwoordelijke:

1. het doel van het gesprek uitlegt;
2. de signalen, dit wil zeggen de feiten die hij/zij heeft vastgesteld en de waarnemingen die hij/zij heeft gedaan, bespreekt;
3. de cliënt uitnodigt om daarop te reageren;
4. en pas na deze reactie zo nodig komt tot een interpretatie van wat hij/zij heeft gezien en gehoord en wat hem in reactie daarop verteld is.

Geen gesprek met de cliënt

Indien door het voeren van het gesprek de veiligheid van een van de betrokkenen in het geding zou kunnen komen, kan er worden afgezien van een gesprek met de cliënt.

Gesprek met kinderen

Ook als een cliënt nog jong is, is het van belang dat de eindverantwoordelijke het gesprek met hem/haar aangaat, tenzij dat vanwege zijn jeugdige leeftijd echt

Naam: Meldcode vermoedens huiselijk geweld
en ouder-/kindermishandeling versie 4.0
vastgesteld 14-12-2017 Door RvB
evaluatie 01-12-2018 Door RvB

niet mogelijk of te belastend voor hem/haar is. De eindverantwoordelijke beoordeelt zelf of een gesprek zinvol en mogelijk is, zo nodig in overleg met de regio-coördinator of met Veilig Thuis.

Positie van de jeugdige cliënt en zijn ouder(s)

Is de cliënt nog geen 12 jaar oud, dan voert de eindverantwoordelijke het gesprek zoals hierboven beschreven met de ouder(s) van de cliënt. Is de cliënt 12 jaar en nog geen 16 dan wordt het gesprek gevoerd met de cliënt en/of met de ouder.

Gesprek met de ouder(s)

Normaal gesproken zal er, als het om een minderjarige cliënt gaat, ook een gesprek over de signalen worden gevoerd met de ouder(s). Dit is niet alleen van belang als de ouders mogelijkerwijs betrokken zijn bij het huiselijk geweld of de mishandeling, maar ook als dit niet aan de orde is. De ouders behoren, zeker als zij het gezag uitoefenen, als regel te worden geïnformeerd over wat er bij hun kind speelt.

Melding zonder gesprek met de cliënt of zijn ouders

Indien er sprake is van situaties waarin de veiligheid van één van de betrokkenen in het geding zou kunnen komen, kan worden afgezien van contacten met de cliënt (en of zijn ouders) over de melding.

Stap 4

Wegen van het geweld of de kindermishandeling

De eindverantwoordelijke weegt de informatie en schat het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling in, evenals de aard en de ernst van dit geweld.

Stap 5

Beslissen aan de hand van afwegingskader: Is zelf hulp organiseren mogelijk en/of is melden noodzakelijk?

De eindverantwoordelijke besluit tot het zelf organiseren van hulp en/of tot het doen van een melding. Bij acute en structurele onveiligheid, huiselijk geweld en/of kindermishandeling wordt altijd een melding gedaan, ook wanneer aan de hand van de beroeps specifieke kennis wordt besloten zelf hulp in te zetten. De invulling van het afwegingskader zal per beroepsgroep verschillen, al naar gelang de aard van hun contacten met cliënten (incidenteel of langdurig) en de aard van hun professie (specialisme hulpverlener).

Schematisch overzicht afwegingen binnen stap 5:

1. Heb ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de meldcode een vermoeden van (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling?
Nee: afsluiten en vastleggen in dossier
Ja: ga verder met afweging 2.
2. Schat ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de meldcode dat er sprake is van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid?
Nee: ga verder met afweging 3.

Naam: Meldcode vermoedens huiselijk geweld
en ouder-/kindermishandeling versie 4.0
vastgesteld 14-12-2017 Door RvB
evaluatie 01-12-2018 Door RvB

- Ja: melden bij Veilig Thuis. De volgende afwegingen worden samen met Veilig Thuis doorlopen.
3. Ben ik in staat effectieve hulp te bieden of organiseren om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden?
Nee: melden bij Veilig Thuis
Ja: ga verder met afweging 4.
  4. Aanvaarden de betrokkenen hulp om de dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden en zijn zij bereid zich hiervoor in te zetten?
Nee: melden bij Veilig Thuis
Ja: hulp bieden of organiseren, ga verder met afweging 5.
  5. Leidt de hulp binnen de gewenste termijn tot de noodzakelijke resultaten ten aanzien van de veiligheid en/of het welzijn (herstel) van alle betrokkenen?
Nee: (opnieuw) melden bij Veilig Thuis
Ja: hulp afsluiten met afspraken over het volgen van toekomstige (on)veiligheid met betrokkenen en samenwerkingspartners.

DOEN VAN EEN MELDING

Sluit in de melding aan bij de feiten

Bij een melding dient de melder zoveel mogelijk zijn signalen te melden, dit wil zeggen de feiten en gebeurtenissen die zijn waargenomen. Meldt de melder ook feiten en gebeurtenissen die anderen hebben gezien of gehoord, dan moet hij/zij deze 'andere bron' duidelijk in de melding noemen.

Hoe?

<http://www.veiligthuismiddenbrabant.nl/voor-professionals/> via deze link vindt u 2 beknopte stappenplannen van de meldcode. Deze kunt u een centrale plek geven in uw organisatie. Bovendien vindt u het een meldformulier, waarmee u de melding volledig en gestructureerd kunt aanbieden aan Veilig Thuis. Er zijn meerdere Veilig Thuis-regio's (<https://www.vooreenveiligthuis.nl/veiligthuis.php>).

Contact met de cliënt of zijn ouder(s) over de melding en de inspanning om toestemming voor de melding te krijgen

Als hoofdregel geldt dat de eindverantwoordelijke, voordat hij/zij een melding doet, contact zoekt met de cliënt over de melding. Hij/zij legt hem uit dat hij/zij een melding wil doen, wat een melding voor de cliënt betekent en wat het doel van de melding is. Vervolgens vraagt de eindverantwoordelijke de cliënt om een reactie hierop. Laat de cliënt merken dat hij/zij bezwaar heeft tegen de melding, dan gaat de eindverantwoordelijke over deze bezwaren met de cliënt in gesprek en bekijkt hij/zij hoe hij/zij aan deze bezwaren tegemoet kan komen. Blijven de bezwaren van de cliënt desondanks overeind, dan maakt de eindverantwoordelijke een afweging. Hij/zij weegt de aangevoerde bezwaren af tegen de noodzaak om de cliënt of een ander tegen het geweld of de mishandeling te beschermen door een melding te doen. Daarbij betreft hij/zij in ieder geval de aard en de ernst van het geweld en de noodzaak om de cliënt of een ander daartegen te beschermen. Op deze manier spant de

Naam: Meldcode vermoedens huiselijk geweld
en ouder-/kindermishandeling versie 4.0
vastgesteld 14-12-2017 Door RvB
evaluatie 01-12-2018 Door RvB

eindverantwoordelijke zich in om toestemming van de cliënt te krijgen. Alleen in die gevallen waarin dit hem niet lukt, ook niet nadat hij/zij in gesprek is gegaan over de bezwaren van de cliënt, komt het doen van een melding zonder toestemming van de cliënt in beeld.

Inspanningen na de melding

Als de eindverantwoordelijke een melding doet, bespreekt deze in zijn contact met Veilig Thuis wat hij/zij zelf, na zijn melding, binnen de grenzen van zijn gebruikelijke taakuitoefening- kan doen om de cliënt of zijn gezinsleden te beschermen en te ondersteunen.

Bijlagen:

1. Beknopt stappenplan huiselijk geweld
2. Beknopt stappenplan kindermishandeling
3. Werkblad meldcode Veilig Thuis